

MALÁ MATURITA 2022/2023

MATURITNÍ OTÁZKY Z DĚJEPISU

1. Pravěk

(periodizace pravěku, život lidí v jednotlivých epochách, neolitická revoluce, zpracovávání jednotlivých materiálů, významné pravěké kultury ve střední Evropě, Keltové a jejich společnost, doba římská ve střední Evropě, názory na vznik a vývoj člověka, vývojové členění hominidů)

2. Starověký Orient

(Egypt – památky a vědecké poznatky, písmo a náboženské představy, významní faraóni a jejich činy; Mezopotámie – Sumerové a jejich dovednosti, Babylónie (Gilgameš, Chammurapi), Asyřané, Chetitě, Peršané, Foiničané (hláskové písmo), Židé (Starý zákon); Indie – harappská kultura, Buddha, Ašóka, památky a vědecké poznatky; Čína – významné dynastie, Konfucius a jeho učení, vynálezy, dovednosti a památky; indiánské říše v Americe – kultury Aztéků, Mayů a Inků, významné památky, vědecké poznatky a náboženské představy)

3. Starověké Řecko

(civilizace na Krétě a v Mykénách, Homér a jeho eposy, významné řecké státy a jejich uspořádání – Sparta a Athény, významní představitelé Athén (Drakón, Solón, Peisistratos, Kleisthénés, Periklés) a jejich reformní opatření, řecké náboženství, řecká kultura, věda a tělovýchova, řecko-perské války, války mezi řeckými státy, Alexandr Makedonský a jeho výboje, helénistická věda a kultura, helénistické státy)

4. Starověký Řím

(Etruskové a jejich kultura, královský Řím, republika a její mocenský systém, dobývání Itálie a Středomoří – punské války, krize republiky (bratři Gracchové, Sulla, Spartakus), Caesar a jeho vláda, vznik císařství a významní císaři (Augustus, Traján, Hadrián, Marcus Aurelius), římské náboženství, římská kultura a věda, vznik křesťanství a situace prvních křesťanů, vláda císařů Diokleciána a Konstantina Velikého a jejich vztah ke křesťanství, počátky stěhování národů a rozdělení říše, úpadek a zánik západní části říše)

5. Středomoří a severozápadní Evropa v raném středověku

(situace v Itálii – Theodorich Veliký a památky říše Ostrogótů, postavení papeže; vznik a vytváření Franské říše – Chlodvík, Pipin Krátký, Karel Veliký a karolinská renesance; Byzantská říše – Justinian I., rozšiřování říše, césaropapismus, byzantská kultura a památky, byzantští učenci; Arabové – Mohammed a islám, arabské výboje, arabská kultura a věda; Vikingové – jejich život, objevy a nájezdy, obsazení Normandie; Anglie – pronikání křesťanství, Alfréd Veliký, dobývání a dobytí Normany; Franská říše – rozdělení říše a vytváření Francie (Kapetovci) a Svaté říše římské (Jindřich Ptáčník, Otoni a jejich politika)

6. Vytváření slovanských států v raném středověku

(slovanská pravlast, migrace Slovanů; Sámova říše a její vztahy s Avary a Franskou říší; Velkomoravská říše a její kultura a náboženství (Konstantin a Metoděj); nájezdy Maďarů a vytvoření Uherského království (Štěpán I.); vytváření Polska (sv. Vojtěch a Hnězdno, Boleslav Chrabrý); počátky českého státu – české kmeny, první knížata (sv. Václav, Boleslav I.), upevňování křesťanství, sjednocení Čech; vytvoření Kyjevské Rusi – společnost, kultura a náboženství; Bulharsko – příchod Bulharů (Asparuch), přijetí křesťanství a rozmach Bulharska; Chorvatsko a Srbsko – rozdíly v křesťanské liturgii)

7. Středověká kultura, vzdělanost a společnost

(románská kultura – stavitelství, památky; gotická kultura – stavitelství, památky, univerzity; kláštery – klášterní školy, scriptoria, církevní řády; rytíři, jejich život a poslání; významní učenci (sv. Augustin, Tomáš Akvinský); poměry v církvi a vztah církve k jinověrcům (zvl. Arabům a Židům); společnost – poměr poddaného a feudála, poměry na venkově (obdělávání půdy) a ve městech (městská privilegia, řemesla a cechy, obchod)

8. Velké válečné konflikty vrcholného středověku

(křížové výpravy – obsazení křesťanských území Araby a Turky, křížové výpravy do Palestiny, křížácké státy a rytířské řády, reconquista na Pyrenejském poloostrově a vytvoření Španělska; boj o investituru a o Itálii; stoletá válka – vývoj konfliktu Anglie s Francií (Jindřich II. Plantagenet, Filip IV.), hlavní etapy a důsledky války; mongolské a turecké nájezdy – výboje Mongolů v Asii a jejich útoky na Rusko a střední Evropu, postupná likvidace Byzantské říše a obsazování Balkánu Turky)

9. České království za Přemyslovců a Lucemburků

(snahy Přemyslovců o královskou korunu (Vratislav II. a Vladislav II.), zlatá bula sicilská (Přemysl Otakar I.), rozšiřování území českého státu – činy Přemysla Otakara II. a Václava II., vymření Přemyslovců a hledání nástupců, vláda Jana Lucemburského, Karel IV. jako český král a římský císař, gotické památky v Čechách, synové Karla IV. (Václav IV. a Zikmund Lucemburský) a jejich vláda v Čechách a říši)

10. Husitství

(činnost Jana Husa a poměry v Čechách za jeho života, šíření Husových myšlenek, různé směry v husitství – J. Želivský, J. Žižka a husitské válečnictví, poměry v Čechách po husitských válkách, P. Chelčický a Jednota bratrská, Jiří z Poděbrad jako zemský správce a český král, konflikty Jiřího z Poděbrad, poměry v Čechách za Vladislava Jagellonského)

11. Zámorské objevy a evropský kolonialismus

(příčiny zámorských objevů, portugalské a španělské objevné plavby (V. da Gama, K. Kolumbus, F. Magalhaes), likvidace indiánských říší a kolonizace Ameriky, pronikání do Arktidy a Tichomoří (V. Bering, J. Cook), postupné podmaňování Asie a Afriky – obchod s otroky, koloniální války 16. až 18. století, proměny evropského hospodářství v důsledku zámorského obchodu)

12. Renesance, humanismus a reformace a baroko a protireformace

(italská renesance – okolnosti, umělci a památky ; humanismus – ideály, vědci a umělci, humanismus v Čechách ; knižnísk a jeho význam ; první reformátoři (J.Wycliff a J.Hus), vystoupení M.Luthera a jeho názory, T.Müntzer a selská válka, H.Zwingli a J.Kalvín, anglická reformace – Jindřich VIII. ; protireformace – jezuitský řád, šmalkaldská válka a augsburský mír, tridentský koncil ; baroko – znaky, umělci a památky, baroko a rekatolizace)

13. Evropské velmoci raného novověku

(Rusko – porážka Tatarů, vláda Ivana Hrozného, boje s Polskem a Švédskem o Pobaltí ; Rakousko – získání Českého a Uherského království (Ferdinand I.), náboženské a kulturní poměry (Rudolf II.) ; Španělsko – vytváření absolutistické monarchie (Karel V. a Filip II.), náboženské poměry, průběh nizozemské revoluce ; Francie – vláda Františka I., náboženské války, vláda Jindřicha Navarrského ; Anglie – politika Alžběty I., začátek budování koloniální velmoci)

14. Evropa v době třicetileté války

(Čechy – protihabsburský stavovský odboj, jeho příčiny a výsledky ; Německo – náboženské poměry (katolická liga a protestantská unie) ; české stavovské povstání – jeho průběh a důsledky ; průběh třicetileté války – protivníci Habsburků a jejich válečné cíle ; politika Francie v době třicetileté války (kardinál Richelieu) ; vestfálský mír a důsledky války ; české země v pobělohorském období ; anglická revoluce – občanská válka a Cromwellova vláda, slavná revoluce a její důsledky)

15. Evropské absolutistické monarchie

(Francie – vláda Ludvíků XIV. a XV., merkantilismus, budování Versailles, spory mezi stavy ; Rusko – severní válka, reformy Petra Velikého, vláda Kateřiny II. a rozšiřování území ; Prusko – vznik a rozšiřování království, militarismus, vláda Friedricha II. ; Rakousko – vyhnání Turků z Uher, války o španělské a rakouské dědictví, reformy Marie Terezie a Josefa II. ; osvícenství – ideály, myslitelé a vliv myšlenek osvícenství)

16. Americká a francouzská revoluce

(Amerika – spory osadníků a Britů, kontinentální kongresy, Prohlášení nezávislosti, válka za nezávislost, budování USA, ústava USA, rozšiřování území USA ; Francie – generální stavy, počátek revoluce, Deklarace práv člověka a občana, politické klub, konstituční monarchie a republika, jakobínská diktatura, vláda Napoleona Bonaparta, ovládnutí Evropy a napoleonské války, vídeňský kongres)

17. České národní obrození

(poměry v Čechách v 18.století – rekatolizace, baroko, pronikání osvícenství, předpoklady obrození, vytváření novodobého národa (zemský a jazykový národ), hlavní etapy obrození a jejich charakteristika, významní obrozenci a jejich dílo, politika rakouské vlády v době obrození (metternichovský absolutismus), vliv klasicismu a romantismu na obrození)

18. Revoluční hnutí v 1.polovině 19.století

(průběh boje za nezávislost v Latinské Americe (S.Bolívar) ; politika Svaté aliance a povstání ve Španělsku a Itálii ; protiturecká povstání na Balkáně, drinopolský mír ; povstání děkabristů a červencová revoluce ; hnutí Mladá Evropa (G.Mazzini) ; revoluční rok 1848 v Itálii, Francii, Německu, Rakousku, Čechách a Uhrách – úspěchy a neúspěchy revoluce)

19. Průmyslová revoluce

(rozvoj vědy a techniky v 18.století, průmyslová revoluce v Anglii – konstruování a využívání parního stroje, využívání spalovacího motoru a elektřiny, vědecké objevy a technické vynálezy 19.století, šíření průmyslové revoluce po Evropě – vynálezci a vynálezy průmyslové revoluce v Čechách, vliv průmyslu na proměny krajiny a společnosti – sociální hnutí (utopičtí a revoluční socialisté a jejich představy), realismus v umění (znaky, umělci), proměny organizace výroby během průmyslové revoluce, rozvoj vědy a techniky na přelomu 19. a 20.století (automobilismus, elektrotechnika aj.))

20. Proměny a vztahy velmocí ve 2.polovině 19.století

(Rusko – krymská válka a její výsledky, zrušení nevolnictví, vojenské zásahy na Balkáně ; Francie – domácí a zahraniční politika Napoleona III., porážka od Pruska a pařížská komuna, spory mezi republikány a monarchisty ; Británie – vláda královny Viktorie, koloniální expanze, hospodářská síla země, proměny politického systému ; Německo – posilování Pruska (Bismarck) a války za sjednocení Německa, imperiální ambice (Dvojspolek, Trojspolek a berlínský kongres) ; Rakousko – porážky ve válkách a ztráta severní Itálie, dualismus, poměry v Předlitavsku a Zalitavsku ; USA – osídlování západu, spory mezi Severem a Jihem – občanská válka a její výsledky)

21. Česká politika ve 2.polovině 19.století

(pád Bachova absolutismu a obnovení politického života, snaha o česko-rakouské vyrovnání – fundamentálky, pasivní politika, staročeši a mladočeši, aktivní politika a její úspěchy, drobečková politika a punktace, vstup T.G.Masaryka do politiky, jazyková nařízení, úsilí o volební reformu, završování českého národního obrození a významné kulturní počiny konce 19.století, umělecké styly 2.poloviny 19.století)

22. První světová válka

(významné válečné konflikty přelomu 19. a 20.století – španělsko-americká a rusko-japonská válka a balkánské války, vytvoření Dohody, ambice velmocí v předvečer války, hlavní fronty první světové války a válčící státy, vstup USA do války a odstoupení Ruska z války, výsledky války, pařížská mírová konference a mírové smlouvy s poraženými státy)

23. Vznik Československa

(situace v Čechách po vypuknutí války, vytváření zahraničního odboje (Čs. národní rada a T.G.Masaryk, E.Beneš a M.R.Štefánik), legie a jejich bojové nasazení, domácí odboj – Tříkrálová deklarace a Národní výbor (K.Kramář, A.Švehla), Andrassyho nota a vyhlášení nezávislosti, územní dotvoření republiky – Martinská deklarace a boj s Maďarskem o Slovensko, německé provincie v pohraničí a jejich likvidace, spory s Polskem o Těšínsko)